

БЕЛЕЖИТИ КРИТИЦИКРИТИКА НА НАШИТЕ СЪТРУДНИЦИ**Д-ръ К. КРЪСТЕВЪ**

Безспорно е, че първият, който даде добре стъкмени и мотивирани отзиви за повечето от нашите писатели е д-ръ Кирилъ Кръстевъ. Той е, истинският основоположник на българската литературна критика.

Д-ръ Кръстевъ не бѣ случаенъ критикъ. Той се залови здраво за литературната критика не защото не бѣ успѣлъ на полето на художествената литература, както обикновено нѣкои ставатъ литературни критици.

Д-ръ Кръстевъ имаше тѣкия усѣтъ и способност да долава красотитѣ и недостатѣцитѣ въ произведенията на нѣкои писатели, като сжщо така се опита да послужи и за посрѣдникъ между публика и талантъ. Всичко гнило въ нашата литература биваше долавяно отъ д-ръ Кръстева и изобличавано. Но въ своята дейностъ той направи и нѣкои грѣшки, които сж отъ сжществено значение. Така той търсѣше у добритѣ (споредъ него) писатели само добри страни, а у посрѣдственитѣ само лоши, безъ да даде на последнитѣ повече внимание и да ги опжти, сѣ огледъ на тѣхното евентуално развитие.

Освенъ това д-ръ Кръстевъ бѣ овладѣнъ твърде много отъ преднамѣреностъ и ективизъмъ които често му прѣчеха да даде точна представа за нѣкои разглеждани писатели.

Д-ръ Кръстевъ, сѣумѣ, обаче, да даде въ цѣлото си творчество на литературенъ критикъ пѣстра и изпълнена съ свежи подробности картина на българския литературенъ животъ.

Въ „Периодическо списание“ д-ръ Кръстевъ написа обширна студия за Стоянъ Михайловски, въ която съ голѣма прозорливостъ разкрива нѣкои отъ недостатѣцитѣ на поета. До тогава Ст. Михайловски бѣ написал само нѣколко стихотворни творби и това, което д-ръ Кръстевъ каза за тѣхъ, остана валидно и за последнитѣ творби на поета. Отъ този само примѣръ на лице е голѣмата прозорливостъ на д-ръ Кръстева като литературенъ критикъ.

Д-ръ Кръстевъ се изказа и за Пенчо Славейковъ. Разглеждайки поезията му, критикътъ казва, че ѣ липсва животъ, лекота и увлѣкателностъ. Обръща внимание върху нейната мъглявостъ и тежестъ. И д-ръ Кръстевъ увѣряваше, че задъ натруфания езикъ често се крие бездарностъ.

По-късно въ „Етюди и критици“ той написва подобенъ очеркъ на „Дѣдовата Славчова унука“ и други белетристични творби на Влайковъ-Веселинъ, дето се изказва особено ласкаво за автора и за майсторството му да разказва увлѣкателно и да създава характери.

Въ сжщата си книга, подъ заглавие „Вазовъ като белетристъ“ прави преценка на автора и посочва като главна негова черта патоса, съ който увлича, лекотата на разказа и изобилия на разни положения, въ които героитѣ изпадатъ. Не схваща, обаче, нѣкои отъ слабитѣ черти на Вазова при разказването, а именно честитѣ изкуствени положения, и безкраенъ низъ отъ ефекти, изградени на случайността.

Д-ръ Кръстевъ като провеждаше и своитѣ разбирания върху литературния животъ у насъ, правѣше доста грѣшки — неоченьвайки правилно нѣкои крупни наши представители въ литературата.

Така на 1910 год. той написа една студия върху художественитѣ мотиви у Ботева, гдето съ една странна едностранчивостъ и преднамѣреностъ ни дава образа му, като посочва, че у Ботева имало два вида чувства едни социални и други индивидуални и като по-ценни той

МЛАДИ ПИСАТЕЛИ

Отранно впечатление прави, че всички тия млади писатели, които намѣриха широко отворена вратата на новото списание „Литературенъ критикъ“, дадоха добри свои творби, може би най-добритѣ си, но всѣки случай, безъ изключение, всички тѣ сж съ явни художествени достоинства.

Впечатлението ми отъ разказитѣ е добро. Всички сж постигнали поставената си целъ и всички сж трѣгнали, като чели по точно уговоренъ пжтъ. По всичко личи че младитѣ автори сж вѣрни синове на условията въ България и всички сж угнетени отъ униетието и борбата въ живота, и сж трѣгнали по пжтя на чисто философското разбиране на живота. И затова виждаме болшинството отъ авторитѣ да избиратъ сюжети не отъ покварения модеренъ животъ, а отъ тоя на народа, защото и тѣ сж близки за народа и се вживѣватъ въ условията на живота, който описватъ.

Разказътъ на Иванъ Г. Пеневъ „Мжка“ притежава сжщитѣ достоинства. Авторътъ му си е избралъ сюжета отъ живота на тия, които страдатъ и той ги разбира и се е вживѣвалъ въ тѣхното положение.

Радостно впечатление прави и разказътъ „Борко“ отъ М. Струмовски, въ който проличава добъръ подборъ на сюжета, добра разработка на фабулата, любовъ на автора къмъ героя си, една вѣрна картина изъ живота на тия, които се борятъ сами, но често въ живота излѣзли изъ народа хора.

Не по-малко радостно впечатление прави и малкото разказче на Анна Стефанова „Разкаянието“, написано на изященъ езикъ, проникновено и дълбоко затрогващо, което разказче дава една страничка отъ миналото на една чиста невинна детска душа, развълнувана отъ една лоша постжпка и последвана отъ първото угризение на съвѣстѣта.

Накрая нека повтора препоржката, която Г. Чендовъ даде за младитѣ лирици. Младитѣ писатели трѣбва да знаятъ, че съ едно хубаво разказче не се става писателъ. Необходимо е да се пише повече, но не много, но да се пише съ любовъ къмъ тия които се обрисуватъ, да се подбиратъ добре сюжетитѣ и да се знае, че когато се рисуватъ нѣща, които сж преживѣни отъ автора, тогава и разказътъ е по-силенъ, по-правдивъ.

Стоймиръ Поповъ — учителъ

Приятно ни е да съобщимъ, че нашиятъ сътрудникъ — талантливиятъ поетъ СТАНИСЛАВЪ ВИХРОВЪ се е вѣнчалъ за симпатичната госпожица СПАСКА АНТОНОВА. Кумувалъ е писателътъ Кръстю Бѣлевъ. Честито!

сочи вторитѣ. Явно е съзнателното затуляне на истинския ликъ на Ботева, на неговата поетична стихия. Като отмахнемъ отдавна отчетенитѣ грѣшки, изводи и разбирания на д-ръ Кръстевъ, предъ насъ се разкрива образътъ на голѣмия и особенъ български литературенъ критикъ. Д-ръ Кръстевъ, наистина, остави незаличими следи въ нашата литературна история.

Иванъ Диневъ